

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szakértői véleménye

Tárgy: Szoftverfejlesztés irányait felvázoló dokumentum szerzői jogi védelmének a kérdése

Ügyszám: SzJSzT – 21/22.

Tényállás:

A felperes pszichológus, tanácsadó, egyetemi oktató, kutató, akinek kutatási területe az egyéni és szervezeti teljesítmény és egyensúly diagnosztikája és kapcsolódó módszertanok fejlesztése, különösen a stressz és szövődményeinek megelőzése és kezelése.

Az alperes üzletviteli tanácsadó, humánfejlesztő, felnőttképző tanácsadó cég. Alperes szolgáltatásainak egy része a munkahelyi stresszkezelésre irányul, egyik meghatározó szolgáltatása a „Szolgáltatás 1”, amelynek keretében az alperes szoftveres módszerrel méri fel a különböző szervezetek stressz-szintjét.

A felperes által alapított gazdasági társaság és alperes között 2019-től kezdődően állt fenn kapcsolat, a közöttük 2019. október 21. napján megkötött vállalkozási szerződés teljesedésbe ment.

A felek együttműködése 2020 elején egy alperesi szoftverfejlesztés kapcsán folytatódott. Erre vonatkozóan a felek között szóbeli megállapodás jött létre, amelynek keretében a felperes feladata arra irányult, hogy egy olyan követelményrendszert készítsen elő, amely alapján az alperes elő tudja állítani a szoftvert informatikus vállalkozó bevonásával. A felperes az alperes részére 2020. márciusban továbbított elektronikus levelezés keretében egy dokumentumot (a továbbiakban: „Mű”).

A Mű átvételét követő napon, 2020. márciusában napján az alperes vállalkozási szerződést (a továbbiakban: „Szoftverfejlesztési Szerződés”) kötött egy szoftverfejlesztővel az alperes „*által meghatározott követelményeknek megfelelő szoftver fejlesztési, rendszerintegrációs, projekt adminisztrációs feladatok*” ellátására. A Szoftverfejlesztési Szerződés egy pontja határozza meg a szoftverfejlesztés szakaszait, a Szoftverfejlesztési Szerződés 2. számú Melléklete a Fejlesztési Követelmények Jegyzékét tartalmazza.

A felperes és az alperes között 2020 májusában konfliktus alakult ki a felperes által elkészített és az alperes részére átadott Mű ellenében járó díj mértékének tárgyában. A felperes 2020. május 20. napján az alperes részére megküldött elektronikus levelében – hivatkozva a 2020. május 19. napján az alperesnek a Facebook oldalon keresztül megküldött üzenetére – valamennyi, az alperes részére 2020 január és 2020 május között írásban vagy szóban átadott elemzéseit, terveit, különös tekintettel a Mű bárminemű alperes általi felhasználását azonnali hatállyal megtiltotta. Ezt követően a felperes jogi képviselője útján felszólította az alperest a Mű felhasználásának a haladéktalan abbahagyására és a felhasználás megszüntetésének igazolására.

A felek közötti viszony megromlását követően az alperes 2020 májusában hozzálátott a szoftverfejlesztési projekt keretében egy új követelményjegyzék előkészítéséhez (a továbbiakban: „Mű 2”).

A felperes állítása szerint a Mű a szoftverfejlesztési irányokat határozta meg, annak alapvető követelményeit rögzítette, köztük azt, hogy milyen felhasználók, milyen jogosultságokkal rendelkezhetnek, milyen modulokra kell fejlesztési energiákat szánni, illetve példákat mutatott a

szoftver eredményeinek vizuális megjelenésével kapcsolatosan. A felperes kifejezetten utalt arra, hogy munkája nem terjedt ki a szoftverfejlesztési informatikai feladatok elvégzésére, így programozásra sem. Az alperes kiemelte, hogy a Mű elkészítésével kapcsolatos projekt célja az alperes már meglévő stressz audit szolgáltatásának továbbfejlesztése és korszerűsítése volt.

A felperes 2021 júniusában benyújtott, majd utóbb megváltoztatott kereseti kérelmében annak megállapítását kérte, hogy az alperes 2020. március 9. napjától a Mű engedély nélküli felhasználásával, valamint a szerző nevének a fel nem tüntetésével megsértette a felperes vagyoni és személyhez fűződő jogait. Kérte a Törvényszéktől a jogsértés megállapítását, abbahagyásra kötelezést, a jövőre nézve történő eltiltást, adatszolgáltatást, elégtételadást, továbbá a jogsértéssel érintett dokumentumok alperesi székhelyen történő lefoglalását és megsemmisítését. A felperes kereseti kérelmében a szerzői jogról szóló 1999. évi LXVI. törvény (a továbbiakban: „Szt.”) 1.§ (1) bekezdésére 4.§ (1) bekezdésére, 10.§ (1) bekezdésére, 12.§ (1) bekezdésére, 13.§-ára, 16.§ (1) bekezdésére, 17.§-ára, 18.§ (1) bekezdés a) és b) pontjaira, a 94.§ (1) bekezdés a), b), c), d) pontjaira, 94.§ (10) bekezdésére és 94.§ (1) bekezdés f) pontjára hivatkozott. A felperes álláspontja szerint a Mű szerzői jogi védelmet élvez. A felperes előadta, hogy a Mű követelményrendszerének, specifikációjának kialakítása során nagyfokú szabadságfokkal rendelkezett. A felperes az általános, minden számítógépes programra kötelező követelményeken felül egyedi elvárásokat határozott meg és tett javaslatokat egyedi, rá jellemző stílusban. Erre korábbi kutatói, kutatás módszertani tapasztalatai alapján volt képes.

Az alperes a kereset elutasítását kérte, vitatta annak jogalapját. Álláspontja szerint a Mű nem rendelkezik egyéni, eredeti jelleggel, olyan általános megállapításokat tartalmaz, amelyek egy számítógépes rendszer, szoftver működéséhez elengedhetetlenek, alapvető elvárásokat jelentenek, így azok bármely, a szakmában járatos személy számára alapvető, általános érvényű kijelentésnek minősülnek. Az alperes továbbá utalt arra, hogy a felperes a Művet az általa rendelkezésre bocsátott szakmai anyagok és specifikációk felhasználásával készítette el. Az alperes vitatta, hogy a Művet felhasználta volna. Állítása szerint a Stresszhőmérő projektet teljes mértékben újragondolta, a létrehozandó szoftver specifikációjaként pedig kidolgozta az Mű 2 jegyzéket, amely különbözik a Műtől. Az alperes továbbá megjegyezte azt is, hogy a Mű alapján a szoftverfejlesztői munkát nem lehetett megkezdeni, ezért az alperes kénytelen volt a Szoftverfejlesztői Szerződését módosítani, ennek az új szerződésnek pedig már nem része a Mű. A Mű 2-vel kapcsolatban vitatta, hogy az a Mű átdolgozásával jött volna létre.

A Törvényszék felhívta a felperest, hogy tegyen titoktartási nyilatkozatot, mielőtt a Törvényszék lehetővé tenné számára az alperesi dokumentum megtekintését, azonban a felperes ilyen nyilatkozatot nem kívánt tenni, az alperesi Mű 2-t nem kívánta megismerni.

A Törvényszéknek, mint megkeresőnek az eljárás során tett megállapítása szerint szakkérdés, hogy a Mű rendelkezik-e egyéni, eredeti jelleggel, szakirodalmi műnek minősíthető-e, továbbá, hogy a Mű felhasználásra került-e az alperes részéről azáltal, hogy a Művet digitális formában tárolta, arról másolatot készített, valamint, hogy azt a Szoftverfejlesztési Szerződés részévé és mellékletévé tette.

A fentiekre tekintettel a Törvényszék megállapította, hogy a bizonyítandó tény megállapításához vagy megítéléséhez különleges szakértelem vált indokolttá, így a Szerzői Jogi Szakértő Testület (a továbbiakban: „SZJSZT”) kirendelését rendelte el az ügyben.

A Törvényszék által feltett kérdések:

1. A szakértő állapítsa meg, hogy a felperes Műve rendelkezik-e egyéni eredeti jelleggel, az szakirodalmi műnek minősíthető-e. Értékelje a 14. számú alperesi irat táblázatában szereplő

megállapításokat, azok mennyiben fogadhatók el, mennyiben érinti a felperesi Mű szerzői jogi jellegét, ha annak nem minden eleme minősül egyéni - eredeti jellegűnek.

2. A szakértő állapítsa meg, hogy a Mű mellékletét képező grafikai ábrák szerzői jogi oltalom alatt állnak-e.

3. Foglaljon állást abban a kérdésben, hogy a Mű felhasználásra került-e alperes részéről azáltal, hogy a Művet digitális formában tárolta, arról másolatot készített, és az mellékletét képezte egy szoftverfejlesztési szerződésnek (F/10).

4. Állapítsa meg, hogy a 14. számú előkészítő iratban szereplő, 2. kategóriába sorolt alperestől származó szövegrészek eredeti, önálló jellegű művek-e, amennyiben igen, beszélhetünk-e az Szjt. 5.§-ának (1) bekezdésében szabályozott közös műről.

5. Nyilatkozzon, hogy állást tud-e foglalni abban a kérdésben, hogy alperesi Mű 2 a felperesi Mű átdolgozásának minősül-e, és ha igen a felhasználás milyen arányú - figyelemmel azon körülményre, hogy felperes nem adott titoktartási nyilatkozatot, így ő maga nem jogosult megismerni alperesi dokumentum tartalmát, még oly módon sem, hogy a szakvélemény szükségképpen idézi annak részeit.

Az eljáró tanács szakértői véleménye:

I. A szakértői vélemény rövid összefoglalója

Az eljáró tanács – a lentiekben részletesen kifejtett indokok alapján – a következő választ adja a Törvényszék által feltett öt kérdésre:

Ad 1) A rendelkezésre álló adatok alapján az állapítható meg, hogy a Mű egyéni, eredeti jellegű alkotásnak minősül, és így szerzői jogi védelem alatt áll. Ez a megállapítás a Mű egészére vonatkozik amennyiben a felperes (és az iratokból inkább ez valószínűsíthető), az alperes által rendelkezésére bocsátott „szakmai anyagokat és specifikációkat” csupán ihlető forrásként – és nem szövegszerűen – használta fel. A szövegszerű felhasználás külön bizonyítást igényelne, de – miután csupán a Mű egyes részleteire vonatkozna – inkább csak azt a kérdést vetné fel, hogy mennyiben nem állna összhangban az idézést engedő szabad felhasználás szabályaival.

A Műnek a 14. számú alperesi iratban előadott alperesi elemzése e tekintetben szerzői jogi szempontból nem értékelhető, mivel az a Műben foglalt – szerzői jogi védelem alatt nem álló – tudásanyag, szakmai ismeretek, tények, adatok nézőpontjából közelíti meg a védelempéesség kérdéskörét. Egy szakirodalmi mű, mint folyószöveg szerzői jogi szempontú vizsgálata során azonban nem a szöveg mondatrészekre, szavakra történő tagolásával kell megvizsgálni azt, hogy vajon a mű megfelel-e a szerzői jogi védelem kritériumainak. A vizsgálatnak arra kell irányulnia, hogy vajon a gondolatok megformálása, a kifejtés egyéni, eredeti jelleget tükröz-e.

Ad 2) A Mű mellékletét képező diagramok nem mutatnak olyan egyéni, eredeti jelleget, amire tekintettel szerzői műnek lennének tekinthetők.

Ad 3) Az alperes azzal, hogy a Művet digitális formában tárolta, másolatot készített, továbbá a Művet a Szoftverfejlesztési Szerződés részévé tette, a Művet szerzői jogi értelemben felhasználta.

Ami a felhasználás jogszerűségének vagy annak hiányát illeti, a Mű alperes általi elektronikus formában való tárolása a többszörözési jog szempontjából csak addig volt jogszerű, amíg tárgyalás folyt a felek között a Mű szoftverfejlesztés céljára való felhasználásáról, de nyomban

jogszerűtlenné vált attól kezdve, hogy a tárgyalások megszakadtak, amely során a felperes 2020. május 20-án megtiltott minden felhasználást az alperes számára. A nyilvánossághoz közvetítés jogát viszont mindaddig nem sérti az alperes, amíg a nyilvánosság számára nem teszi hozzáférhetővé az elektronikusan tárolt Művet (az ilyen hozzáférhetővé tételre nem talált adatot az eljáró tanács).

A Mű 2020. május 20. napját követő elektronikus formában való tárolásának, valamint a Műről történő másolatkészítésnek és a Szoftverfejlesztési Szerződés, illetve annak melléklete részévé tételének a jogszerűsége annak fényében ítélnél meg, hogy a felek közötti szóbeli megállapodás alaki hiba folytán alapvetően semmis-e, vagy pedig a bizonyítékok alapján bizonyítást nyer-e, hogy a felek a szóbeli egyeztetések során a szerzői jogi felhasználás feltételeiben megállapodtak (ilyen megállapodásra nem talált adatot az eljáró tanács), és így netalán a szerződéstől való elállásról lehet mégis szó.

Ad 4) A rendelkezésre álló adatok alapján nincs mód annak kellő s bizonyossággal való megállapítására, hogy a 2. kategóriába sorolt tartalmak egyéni, eredeti formát öltöttek-e, mivel az alperes az eljárás során nem csatolt olyan dokumentumokat, amelyekre, mint alapul vett szakmai anyagokra hivatkozik. (Azzal kapcsolatban, hogy a szakmai ismeretanyagokat és specifikációkat a felperes milyen esetleges terjedelemben és módon használta fel, az eljáró tanács utal arra a válaszra, amit a Törvényszék 1. kérdésére adott).

Mivel a közös mű ismérve az alkotók közös elhatározása egy ilyen mű megalkotására, és mivel az ügy iratai szerint csupán szakmai ismeretanyagoknak, specifikációknak az alperes általi átadására került sor a Mű létrehozásához való alapulvétel céljára, közös mű akkor sem jött volna létre, ha a felperes az anyagokat azok esetleges egyéni, eredeti módon kifejezett formájában (amire nincs adat) – akár szövegszerűen, akár pusztán inspirációs forrásként – felhasználta volna.

Ad 5) A Mű és a Mű 2 olyan mértékben tér el egymástól, nemcsak narrálásban, megfogalmazás-módban, hanem a kifejezett tartalom tekintetében is, hogy a Mű átdolgozásáról nem lehet szó.

II. Részletes szakértői vélemény

2.1. Előzetes megállapítások

Az eljáró tanács az ügyben rendelkezésre álló, a Törvényszék által rendelkezésre bocsátott periratokat egyenként áttekintette, és az abból levont következtetések alapján hozta meg az alábbi szakértői véleményét, figyelemmel a Szerzői Jogi Szakértő Testület szervezetéről és működéséről szóló 156/1999. (XI. 3.) Korm. rendelet 8. § (1) bekezdésében foglaltakra, miszerint

„[a] Szakértő Testület nevében az eljáró tanács a feltett kérdések és a benyújtott iratok alapján alakítja ki a szakértői véleményt, a tények megállapítására nem végez külön bizonyítást, nem tart helyszíni szemlét és nem idézhető. Szükség esetén azonban további adatok szolgáltatását kérheti a megkereső bíróságtól vagy hatóságtól, illetve a megbízótól.”

Az eljáró tanács a Törvényszék végzésében foglaltak figyelembevételével, a Szakértő Testület rendelkezésére bocsátott dokumentumok alapján alakította ki véleményét.

2.2. Az Szjt. irányadó rendelkezései

Az eljáró tanács különösen az Szjt. következő rendelkezéseit tartotta szükségesnek figyelembe venni:

1. § (1) Ez a törvény védi az irodalmi, tudományos és művészeti alkotásokat.

(2) Szerzői jogi védelem alá tartozik - függetlenül attól, hogy e törvény megnevezi-e - az irodalom, a tudomány és a művészet minden alkotása. Ilyen alkotásnak minősül különösen:

a) az irodalmi (pl. szépirodalmi, szakirodalmi, tudományos, publicisztikai) mű, (...)

c) a számítógépi programalkotás és a hozzá tartozó dokumentáció (a továbbiakban: szoftver) akár forráskódban, akár tárgykódban vagy bármilyen más formában rögzített minden fajtája, ideértve a felhasználói programot és az operációs rendszert is, (...)

h) a rajzolás, festés, szobrászat, metszés, könyomás útján vagy más hasonló módon létrehozott alkotás és annak terve, (...)

(3) A szerzői jogi védelem az alkotást a szerző szellemi tevékenységéből fakadó egyéni, eredeti jellege alapján illeti meg. A védelem nem függ mennyiségi, minőségi, esztétikai jellemzőktől vagy az alkotás színvonalára vonatkozó értékítéllettől. (...)

(6) Valamely ötlet, elv, elgondolás, eljárás, működési módszer vagy matematikai művelet nem lehet tárgya a szerzői jogi védelemnek. (...)

4.§ (2) Szerzői jogi védelem alatt áll - az eredeti mű szerzőjét megillető jogok sérelme nélkül - más szerző művének átdolgozása, feldolgozása vagy fordítása is, ha annak egyéni, eredeti jellege van.

5.§ (1) Több szerző közös művére, ha annak részei nem használhatók fel önállóan, a szerzői jog együttesen és - kétség esetén - egyenlő arányban illeti meg a szerzőtársakat; a szerzői jog megsértése ellen azonban bármelyik szerzőtárs önállóan is fellelphet.

16.§ (1) A szerzői jogi védelem alapján a szerzőnek kizárólagos joga van a mű egészének vagy valamely azonosítható részének anyagi formában és nem anyagi formában történő bármilyen felhasználására és minden egyes felhasználás engedélyezésére. E törvény eltérő rendelkezése hiányában a felhasználásra engedély felhasználási szerződéssel szerezhető.

18.§ (1) A szerző kizárólagos joga, hogy a művét többszörözze, és hogy erre másnak engedélyt adjon. Többszörözés:

a) a mű anyagi hordozón való - közvetlen vagy közvetett - rögzítése, bármilyen módon, akár véglegesen, akár időlegesen, valamint

b) egy vagy több másolat készítése a rögzítésről.

(2) A mű többszörözésének minősül különösen a nyomtatással megvalósuló mechanikai, filmes vagy mágneses rögzítés és másolatkészítés, a hang- vagy képfelvétel előállítás, a sugárzás vagy a vezeték útján a nyilvánossághoz történő közvetítés céljára való rögzítés, a mű tárolása digitális formában elektronikus eszközön, valamint a számítógépes hálózaton átvitt művek anyagi formában való előállítása. (...)

26 § (8) A szerzőnek az is kizárólagos joga, hogy művét - másként, mint sugárzással vagy a (7) bekezdésben szabályozott módon - a nyilvánossághoz közvetítse, és hogy erre másnak engedélyt adjon. E joga kiterjed különösen arra az esetre, amikor a művet vezeték útján vagy bármely más eszközzel vagy módon úgy teszik a nyilvánosság számára hozzáférhetővé, hogy a nyilvánosság tagjai a hozzáférés helyét és idejét egyénileg választhatják meg.

29. § A szerző kizárólagos joga, hogy a művét átdolgozza, illetve hogy erre másnak engedélyt adjon. Átdolgozás a mű fordítása, színpadi, zenei feldolgozása, filmre való átdolgozása, a filmalkotás átdolgozása és a mű minden más olyan megváltoztatása is, amelynek eredményeképpen az eredeti műből származó más mű jön létre.

33. § (1) A szabad felhasználás körében a felhasználás díjtalan, és ahhoz a szerző engedélye nem szükséges. Csak a nyilvánosságra hozott művek használhatók fel szabadon e törvény rendelkezéseinek megfelelően.

(2) A felhasználás a szabad felhasználásra vonatkozó rendelkezések alapján is csak annyiban megengedett, illetve díjmentes, amennyiben nem sérelmes a mű rendes felhasználására és indokolatlanul nem károsítja a szerző jogos érdekeit, továbbá amennyiben megfelel a tisztesség követelményeinek és nem irányul a szabad felhasználás rendeltetésével össze nem férő célra.

(3) A szabad felhasználásra vonatkozó rendelkezéseket nem lehet kiterjesztően értelmezni.

45. (1) A felhasználási szerződést - ha e törvény eltérően nem rendelkezik - írásba kell foglalni.

2.3. Válaszok a Törvényszék által feltett kérdésekre

1. kérdés: A szakértő állapítsa meg, hogy a felperes Műve rendelkezik-e egyéni eredeti jelleggel, az szakirodalmi műnek minősíthető-e. Értékelje a 14. számú alperesi irat táblázatában szereplő megállapításokat, azok mennyiben fogadhatók el, mennyiben érinti a felperesi Mű szerzői jogi jellegét, ha annak nem minden eleme minősül egyéni - eredeti jellegűnek.

Az eljáró tanács a kérdés megválaszolásához a következőket vette figyelembe:

A szerzői jogi védelem fennállásához két konjunktív feltétel megléte szükséges. Az első feltétel, hogy az alkotásnak az irodalom, a tudomány vagy a művészet területén kell létrejönnie. Az Szjt. 1. § (2) bekezdésében található felsorolás a „különösen” szó közbeiktatásával azonban példálózó jellegű, tehát a szerzői jogi védelmet élvező alkotások köre nem zárt, hanem bármely alkotás szerzői jogi védelmet élvezhet, feltéve, hogy az alkotás, mint a szellemi tevékenység eredménye, egyéni, eredeti jelleggel rendelkezik.

Az EU irányelvei a Tagországok eltérő eredetiség feltételei között (egyrészt az igénytelen brit eredetiség-fogalom, amely elegendőnek tartotta, hogy valami a „skill-and-labor”, tehát bármilyen készség és munka eredménye legyen, és a különleges szellemi teljesítmény igénye, amit például a német bíróságok követeltek meg, pl. a számítógépi programok szerzői jogi védelméhez) a szerzői jogi védelem feltételeként azt határozta meg, hogy a mű eredeti legyen mint a szerző saját szellemi alkotása, és hogy ezen túl semmilyen más követelmény nem támasztható (ld. a Szoftver-irányelv (2009/24/EC) 1. cikkének (3) bekezdését, az Adatbázis-irányelv (96/9/EC) 3. cikkének (1) bekezdését, és – a fényképezési művek tekintetében – a Védelmi idő-irányelv (2006/116/EC) 6. cikkét).

Az EUB aztán az Infopaq ítéletében valamennyi műkategóriára vonatkozóan kimondta, hogy az EU jogban a szerzői jogi védelemképességnek csak az a feltétele, amit a fent említett EU irányelvek állapítanak meg; nevezetesen, hogy a mű „eredeti [legyen], abban az értelemben, hogy a szerző saját szellemi alkotása”¹

Ezzel összhangban mutatott rá SZJSZT korábbi szakértői véleményeiben, hogy az alkotás akkor

- a) „egyéni”, ha az adott körülmények között lehetőség van többféle kifejezési módra, és ezek közül a szerző egyéni módon valósítja meg az egyiket vagy másikat, és
- b) „eredeti”, ha az nem csupán valamely már meglévő alkotás szolgai másolata. Minden – az előző pontban foglalt követelménynek eleget tevő – mű, amely eredeti elemeket tartalmaz, szerzői jogi védelmet kell, hogy élvezzen.²

¹ C-5/08. sz. Infopaq ügyben 2009. július 16-án hozott ítélet 37. pontja.

² SZJSZT-38/2003. Külsős óraadók előadásainak szerzői jogi védelme.

Az előadottak azt mutatják tehát, hogy a szerzői jogi védelemnek a fentiek szerinti értelemben vett egyéni, eredeti jellegén kívül más feltétele nincs. A védelem tehát – többek között – nem függ sem mennyiségi, minőségi, esztétikai jellemzőktől sem az alkotás színvonalára vonatkozó értékítélétől.

A szerzői jogi védelem mindig a tartalom egyéni, eredeti módon történő kifejezésére terjed ki.³ A szerzői jog tehát nem valamely mű belső tartalmát, az abban foglalt információt védi. Az SZJSZT egy korábbi szakvéleményében erre tekintettel nem találta jogosulatlanak egy *konceptió* átvételét, mivel annak kidolgozottsága nem érte el azt a fokot, hogy abban az egyéni, eredeti jelleg felismerhető lett volna; így az ugyanazon gondolati rendszer átvételét nem találta az eljáró tanács szerzői jogi jogsértésnek.⁴

Az egyéni, eredeti jelleg általános vizsgálata során arra is figyelemmel kell lenni, hogy az alkotónak az alkotása létrehozása során milyen tág szellemi mozgáster állt a rendelkezésére. E körben kiemelendő az SZJSZT-19/2005. számú szakértői vélemény, amely az egyéni, eredeti jelleg mibenlétével kapcsolatban megállapította, „*[e]legendő az, hogy a műben az egyéni jelleg valamilyen minimuma megnyilvánuljon, azaz ne legyen teljesen meghatározva a körülménynek vagy az alkalmazott eszközök által; legyen legalább minimális tere a különböző megoldások közötti emberi választásnak, továbbá, hogy ne egy meglévő alkotásnak szolgai másolásáról legyen szó.*”⁵

A Törvényszék fenti kérdése arra irányult, hogy az F/3. szám alatt csatolt Mű egyéni, eredeti jelleggel rendelkezik-e; szerzői jogi védelem alatt áll-e.

Az Szjt. 1. § (2) bekezdés a) pontja szerint a szerzői jogi védelem alá tartozik az irodalom, a tudomány és a művészet minden alkotása, köztük a szakirodalmi mű.

A tudományos és szakirodalmi művek ismérve, hogy az abban kifejtett gondolatok, tételek, tanok, megállapítások, megoldások az információs közkinccs részét képezik, a szerzői jogi védelem közvetlenül a mű tartalmára tehát nem terjed ki, hanem csak a kifejtés gondolatmenetére, módjára és a gondolatok megformálására. A szakirodalmi művek kifejezési módját jellemzően leszűkíti az adott szakterület ismeretanyaga, az ahhoz tartozó, kötelezően figyelembe veendő tények, adatok, elvek, tételek.⁶ A szakirodalmi művek esetében a kifejezés védelme igazodik a műfajta sajátosságaihoz, és szükségszerűen alacsonyabb egy szépirodalmi művekhez képest, mivel a „*[f]unkció és az ebből eredő kööttségek nagymértékben szűkítik az egyéni-eredeti jelleg kifejezhetőségének terét.*”⁷

Az eljáró tanács mindenekelőtt alaposan megvizsgálta a felperes által F/3. szám alatt csatolt Művet. A Mű – ahogyan az a címéből is következik – fejlesztési követelményeket határoz meg az alperes által létrehozni kívánt szoftver előállításához, fejlesztéséhez. A Mű három részfolyamatot (1-3. etapok) különít el, meghatározva az egyes folyamatok célkitűzéseit, feladatait, projektjeit, konkrét időtartamokat jelölve ki a folyamatokhoz. A Mű mellékletként három darab diagramot tartalmaz.

Az alperes az eljárás során azzal érvelt, hogy a Mű kizárólag általános megállapításokat tartalmaz, amelyek a szakmában járatos személy számára alapvető, általános érvényű kijelentéseknek minősülnek, nem pedig a felperes saját szellemi tevékenységéből fakadó egyéni, eredeti jellegű

³ SZJSZT-07/15. Módszer szerzői jogi védelme.

⁴ SZJSZT-03/09. Reklámötlet és kreatív koncepció szerzői jogi védelme.

⁵ SZJSZT-19/2005. Fotóművészeti alkotások szerzői jogi védelme.

⁶ SZJSZT-25/2003/1-2. Környezetvédelmi engedélyezési tervdokumentáció szerzői jogi védelme és jogosulatlan felhasználása építési engedélyezési tervdokumentációhoz; a kártérítés mértéke.

⁷ SZJSZT-19/19. Számítógépi programalkotás jogi védelme.

alkotásoknak. Az alperes továbbá, a kirendelő végzésben leírt tényállás szerint, utalt arra, hogy „a felperes Művének összeállításánál az alperes által rendelkezésére bocsátott szakmai anyagokat és specifikációkat *is* felhasználta, így azok nem lehetnek felperes szellemi alkotásai” (az „is” szó kiemelése az eljáró tanácstól).

Az alperes tehát nem állítja azt, hogy a felperes az alperes egy már korábban elkészült művét átdolgozta volna, hanem csupán azt, hogy az általa rendelkezésre bocsátott szakmai anyagokat *is* felhasználta. Az utóbbi állítás elvileg jelenthetné azt is, hogy az anyagokból egyes egyéni-eredeti szövegrészeket átvett az alperes akár változtatás nélkül, akár némi átdolgozással, de azt is (és a leírt tényállásból inkább ezt következik) hogy azok csak alapul szolgáltak – ismeretként, elgondolásként, módszerként – a Mű elkészítéséhez. Erre az utóbbi „felhasználási” módra utal az is, amit az alperes a 14. számú előkészítő iratában szereplő, 2. *kategóriába* sorolt szövegrészekről állít; nevezetesen az, hogy azok az alperes által rendelkezésre bocsátott anyagokon, specifikációkon *alapulnak* (nem pedig az, hogy azokat szóról szóra vagy némi módosítással szövegszerűen beépítette volna a felperes).

Az eljáró tanács a fentiekben azért kénytelen feltételesen fogalmazni, mert a rendelkezésére álló iratokban nem talált adatot arra, hogy az alperes az eljárás során álláspontjának alátámasztására olyan bizonyítékot szolgáltatott volna, amely alapján megállapítható lenne, hogy a felperes az alperes által hivatkozott ismeretanyagot felhasználta-e a Mű elkészítése során, és amennyiben igen, úgy azt milyen mértékben és módon használta fel. Tehát, hogy az alperes által hivatkozott, általa átadott ismeretanyag kizárólag inspirációul, ihlető forrásként szolgált-e a felperes részére, vagy pedig azt szövegszerűen használta-e fel munkája során. Ez a különbségtétel azért lényeges, mert valamely korábbi, szerzői jogi védelem alatt álló szakirodalmi mű egy későbbi mű megalkotása során ihlető forrásként szabadon felhasználható, mivel „[v]alamely ötlet, elv, elgondolás, eljárás, működési módszer vagy matematikai művelet nem lehet tárgya a szerzői jogi védelemnek.”⁸ A szakirodalmi művek megírása során bevett gyakorlatnak tekinthető, hogy a mű más hasonló, azonos témában írt művek *ismeretanyagának* a felhasználásán alapul (a nélkül, hogy azokból az idézésre vonatkozó kivétel kereteit meghaladóan szövegrészek kerüljenek átvételre). Ilyen módon ugyanaz az ötlet/tudományos elgondolás több más műben is felhasználható; ezen művek pedig egyidejű, konkuráló védelemben részesülhetnek, amennyiben szerzőik saját alkotásai abban az értelemben, hogy „mindegyikük más alkotói személyiség egyéni, eredeti gondolati szövedéke, s így tükrözik is”⁹) s így eltérnek egymástól.¹⁰

Tekintettel arra, hogy az eljáró tanácsnak – a fentiekre tekintettel – nem volt lehetősége kétséget kizáró módon megállapítani, hogy a felperes a Mű megalkotása során az alperes állítása szerint rendelkezésre bocsátott anyagokat milyen mértékben és módon használta fel, a tanács arra a kérdésre, hogy vajon a Mű egésze egyéni, eredeti jellegű-e és így szerzői jogi védelem alatt áll-e, elsősorban az F/3. szám alatt csatolt Mű alapulvételével tud választ adni.

Az eljáró tanács megállapította, hogy a Mű jellege ugyan vázaltszerű, tömör, lényegre törő, puritán, néhol mondatba foglalás nélküli tényanyagok felsorolásából áll össze, azonban e szoros keretek között is felsejlik a felperes egyéni, eredeti jellegű kifejezőmódja, amelyet különösen az alábbi ismérvek támasztanak alá:

- a Mű sajátos, hármas felosztású tagolása, kijelölve a szoftverfejlesztésnek, mint munkafolyamatnak az egyes részfeladatait. A felperes egyéni kifejezőmódjára utal az,

⁸ Lásd. Szjt. 1. §-ának (6) bekezdése.

⁹ Nagykommentár a szerzői jogi törvényhez (szerkesztő: Gyertyánfy Péter), Wolters Kluwer, Budapest, 2020 (a továbbiakban: „Nagykommentár”), 82. old.

¹⁰ SZJSZT-22/12. Szakirodalmi művel kapcsolatos szerzői jogsértés.

hogyan az egyes részfolyamatokhoz külön-külön konkrét követendő időintervallumokat határozott meg;

- a szövegezésben néhány helyen egyes szám első személy¹¹, illetőleg többes szám első személy¹² kifejezésmód használata tűnik fel, amely a felperes személyes álláspontjának a kifejezésére utal, egyéni, eredeti jellegű narrálást nyújtva a Műnek.

Ugyan a Mű típusa, formája az abban szereplő tartalomnak a felperes általi formába öntés módját beszűkíti, az eljáró tanács arra az álláspontra jutott, hogy a felperes e szoros keretek között is lehetőséget talált arra, hogy a Műben kibontakoztathassa a rá jellemző egyéni, eredeti jellegű kifejezésmódot.

Az eljáró tanács álláspontja szerint a Mű szerzői jogi védelemben részesíthető, mivel megfelel az Szjt. által támasztott szerzői mű feltételeinek. Ez a megállapítás a Mű egészére vonatkozik, amennyiben (és az iratok alapján az eljáró tanács ezt látja valószínűnek) a felperes az alperes által rendelkezésére bocsátott „szakmai anyagokat és specifikációkat” csupán ihlető forrásként – és nem szövegszerűen – használta fel. A szövegszerű felhasználás külön bizonyítást igényelne, de – miután csupán a Mű egyes részleteire vonatkozna – inkább csak azt a kérdést vetné fel, hogy mennyiben nem állna összhangban az idézést engedő kivétel szabályaival.

Az eljáró tanács ezt követően rátért az 1. számú kérdés második alkérdésére, vagyis arra, hogy a 14. számú alperesi irattal csatolt táblázatban foglalt módszer alapján vizsgálható-e a Mű szerzői jogi védelme.

Az eljáró tanács megjegyzi, hogy úgy tűnik, az alperes, de a rendelkezésre álló dokumentumok alapján az eljáró tanács álláspontja szerint a felperes is, félreértette a Törvényszék kérését¹³, amelyben felhívta a feleket, hogy jelöljék meg, hogy a felperes milyen adatokat kapott az alperestől műve elkészítéséhez, és melyek művének azon részei, amelyek az ő alkotói munkájának az eredményeképpen születtek meg.

Az alperes a 14. számú iratban a Műben foglaltakkal kapcsolatban az alábbi 4 kategóriát határozta meg, és elemezte ezen módszer alapján a Művet:

- 1. kategóriába sorolta azon szövegrészeket, amelyek szerinte nem minősülnek szerzői alkotásnak, mivel állítása szerint azok bárki által hozzáférhető információkat tartalmaznak;
- 2. kategóriába sorolta azon szövegrészeket, amelyek szerinte nem minősülnek szerzői alkotásnak, mivel állítása szerint azok az általa rendelkezésre bocsátott szakmai anyagokon, specifikációkon alapulnak;
- 3. kategóriába sorolta azon szövegrészeket, amelyek állítása szerint a felperes egyéni, eredeti jellegű gondolatának minősülhetnek;
- 4. kategóriába sorolta azon szövegrészeket, amelyek állítása szerint azért nem minősülnek szerzői alkotásnak, mert azok átvezető, kötőszövegeknek minősülnek.

Az eljáró tanács rámutat arra, hogy a Mű, mint egy folyószövegből álló szakirodalmi mű nem bontható külön részegységekre, mondatrészekre, szavakra a szerzői jogi védelemképesség vizsgálatakor, hanem azt a maga összességében és teljességében kell értékelni. E körben az eljáró

¹¹ Lásd „...[a] tanácsadó látna olyat is, amit a CEO nem, de nem feltétlenül engedném hozzáférni a teljes adattáblához (...)”

¹² Lásd „Általánosságban az 1. etap célja a lehető legrugalmasabb paraméterezés, mivel a 2. és a 3. szakaszban fogunk tudni pontosítani.” Illetve, „[e]nnek az etapnak a tartalma a tesztelések eredményétől is függ, ez alapján a kiértékelő képernyőket menet közben változtathatjuk.”

¹³ Lásd 1/A.P.21.638./2021612. számú jegyzőkönyv 4. oldalát.

tanács utal az Infopaq-ítéletben megállapítottakra, miszerint a szavak önmagukban jellemzően nem állnak szerzői jogi védelem alatt, és „[k]ülön-külön vizsgálva jellegüknél fogva nem tekinthetők az őket használó szerző szellemi alkotásának”¹⁴, hanem kizárólag a „[s]zavak kiválasztásán, elrendezésén és kombinációján keresztül van lehetősége a szerzőnek alkotó szelleme eredeti módon történő kifejezésére és olyan eredmény létrehozására, amely szellemi alkotásnak tekinthető.”¹⁵ (Megjegyzni azonban az eljáró tanács, hogy a szavak – különösen az összetettek – szűk körben mégis szerzői jogi védelmet élvezhetnek, ott, ahol egyéni, eredeti módon képesek kifejezni valamilyen mondanivalót.)¹⁶

Az eljáró tanács e körben is kiemeli, hogy a Mű egyéni, eredeti jellegét nem érinti az, hogyha az alperes által átadott anyagot a felperes kizárólag inspiráció céljából használta fel, mivel a szerzői jog nem a szakirodalmi ismeretanyagot, adatokat, tényeket, elveket, tételeket védi, hanem mindezek kifejezőmódját, amennyiben az egyéni, eredeti jellegű.

A fentiekre tekintettel az eljáró tanács a Törvényszék 1. kérdése második alkérdésére azt a választ adja, hogy mivel az alperes által előterjesztett módszer a Mű szerzői jogi szempontú vizsgálatkor magára a Mű tartalmára összpontosít, nem pedig annak vizsgálatára, hogy a tartalom formába öntése a felperes egyéni, eredeti jellegű szellemi alkotótevékenységének az eredménye-e, így az nem alkalmas arra, hogy annak alapulvétele alapján megállapításra kerülhessen, hogy a Mű szerzői jogi védelmet élvez-e.

A fentiekben előadottakat összegezve, az eljáró tanács az 1. kérdésre a következő választ adja:

A rendelkezésre álló adatok alapján az állapítható meg, hogy a Mű egyéni, eredeti jellegű alkotásnak minősül, és így szerzői jogi védelem alatt áll. Ez a megállapítás a Mű egészére vonatkozik amennyiben a felperes (és az iratokból inkább ez valószínűsíthető), az alperes által rendelkezésére bocsátott „szakmai anyagokat és specifikációkat” csupán ihlető forrásként – és nem szövegszerűen – használta fel. A szövegszerű felhasználás külön bizonyítást igényelne, de – miután csupán a Mű egyes részleteire vonatkozna – inkább csak azt a kérdést vetné fel, hogy mennyiben nem állna összhangban az idézést engedő kivétel szabályaival.

A Műnek a 14. számú alperesi iratban előadott alperesi elemzése e tekintetben szerzői jogi szempontból nem értékelhető, mivel az a Műben foglalt – szerzői jogi védelem alatt nem álló – tudásanyag, szakmai ismeretek, tények, adatok nézőpontjából közelíti meg a védelemképesség kérdéskörét. Egy szakirodalmi mű mint folyószöveg szerzői jogi szempontú vizsgálata során azonban nem a szöveg mondatrészekre, szavakra történő tagolásával kell megvizsgálni azt, hogy vajon a mű megfelel-e a szerzői jogi védelem kritériumainak. A vizsgálatnak arra kell irányulnia, hogy vajon a gondolatok megformálása, a kifejtés egyéni, eredeti jellegét tükröz-e.

2. kérdés: A szakértő állapítsa meg, hogy a Mű mellékletét képező grafikai ábrák szerzői jogi oltalom alatt állnak-e.

Az eljáró tanács rámutat arra, hogy az Szjt. 1. §-ának (2) bekezdése értelmében szerzői jogi védelem alá tartozik az irodalom, a tudomány és a művészet minden alkotása. A rendelkezés példálózó felsorolása h) pontjának megfelelően a rajzolás, festés, szobrászat, metszés, könyomás

¹⁴ C-5/08. sz. Infopaq International ügyben 2009. július 16-án hozott ítélet 45. pontja.

¹⁵ C-5/08. sz. ítélet 45. pontja.

¹⁶ Például Weöres Sándor egyszavas versei (mint a Szárnysötét, a Tojáséj, a Liliomszörny, a Remetebál stb.).

útján vagy más hasonló módon létrehozott alkotás és annak terve is ilyennek minősülhet.

Az eljáró tanács e körben hivatkozik a Szakértő Testület SZJSZT-34/20. számú korábbi szakértői véleményében előadottakra, amelyben az eljáró tanács megállapította, hogy

„[a] grafikai alkotások jelentős részénél megállapítható, hogy a szerző önkifejezésén túlmutatóan valamilyen rendeltetéssel is bírnak – ennek egy igen jellemző példája az infografika, amikor a rajzolt ábrázolás valamilyen jelenség, törvényszerűség, trend vagy más adathalmaz jobb szemléltetése érdekében történik. Ezekben az esetekben az egyéni, eredeti jelleg vizsgálatánál a grafika által betöltött funkciót az alkotói mozgásteret szűkítő tényezőként kell figyelembe venni. Maga a funkcionális célkitűzés (tehát infografikák esetében az az elgondolás, hogy grafikusan ábrázolva egy adatösszesség egyszerűbben értelmezhető) azonban nem képezi a szerzői jogi védelem tárgyát, azaz mások nem zárhatóak el attól, hogy azonos vagy hasonló adatokat valamilyen grafikai megoldással szemléletesebbé tegyenek.”

A fentiekből következően tehát maga az ötlet nem lehet a szerzői jogi védelem tárgya, így egy ötlet megformálása sem minősülhet az Szjt. alapján szerzői műnek.¹⁷

Annak eldöntéséhez, hogy az F/3. szám alatt csatolt Mű mellékletét képező diagramok elérik-e a szerzői jogi védelemképesség szintjét, az eljáró tanácsnak azt kellett megvizsgálnia, hogy a diagramok kapcsán összegyűjtött információk megjelenítésének módja, vagyis a szemléltetés konkrét kivitelezése eléri-e a szerzői jogi védelem szintjét.

Az eljáró tanács mindenekelőtt megjegyzi, hogy az F/3. szám alatt csatolt Mű mellékletét képező három diagram fekete-fehér színben, alacsony felbontású képi fájlként került az eljárás során becsatolásra.

Az első diagram egy több, egymásban megjelenített, csökkenő méretű, tízszögű síkidomokból álló diagram, a második ábra egy vízszintes tengelyen domború vonalakkal szabdaltnak ábrázol, míg a harmadik ábra a stressz-szintnek egy úgynevezett blokk-diagrammal való ábrázolására szolgálhatott.

Az eljáró tanács azt állapította meg, hogy mindhárom diagram általánosan használt adatvizualizációs módszernek tekinthető; az adatok ilyen módon való megjelenítése önmagában nem tükrözi a diagram készítőjének egyéni, eredeti jellegű kifejezőmódját. Továbbá a diagramoknak a felépítése és kialakítása arra enged következtetni, hogy az azok által megjelenített adatokat és információkat, azok digitális adatbevétele után egy számítógépes program rendszerezte, amelynek során a felperes alkotó közreműködésének a kibontakozásra nem kerülhetett sor.

Az eljáró tanács megjegyzi, hogy az F/10. szám alatt csatolt Szoftverfejlesztési Szerződés 2. számú melléklete teljes egészében tartalmazza a három diagramot, tehát az alperes a diagramokat felhasználta. Tekintettel azonban arra, hogy a diagramok vonatkozásában a szerzői jogi védelem fennállása nem volt megállapítható, nincs szó engedélyköteles felhasználásról.

Ezért az eljáró tanács a Törvényszék 2. kérdésére a következő választ adja:

A diagramok nem mutatnak olyan egyéni, eredeti jelleget, amire tekintettel azok szerzői műnek lennének tekinthetők.

3. kérdés: Foglaljon állást [a szakértő] abban a kérdésben, hogy a Mű felhasználásra került-e alperes részéről azáltal, hogy a Művet digitális formában tárolta, arról másolatot készített, és az

¹⁷ SZJSZT-26/18. Honlap grafikai felületének szerzői jogi védelme.

mellékletét képezte egy szoftverfejlesztési szerződésnek (F/10).

A rendelkezésre álló iratok alapján az eljáró tanács azt veszi alapul, hogy az alperes jelenleg is tárolja a Művet, mivel a 12. számú tárgyalási jegyzőkönyvben foglaltak szerint kötelezettséget vállalt arra, hogy a Mű hitelt érdemlő módon történő eltávolítása felől szükség esetén megfelelően intézkedik.

Az eljáró tanács mindenekelőtt rámutat arra, hogy az Szjt. 16. § (1) bekezdése alapján a „[s]zerzői jogi védelem alapján a szerzőnek kizárólagos joga van a mű egészének vagy valamely azonosítható részének anyagi formában és nem anyagi formában történő bármilyen felhasználására és minden egyes felhasználás engedélyezésére.”

A mű felhasználásának minősül különösen a többszörözés. „A többszörözés lényege a mű testi dologban való rögzítése olyan formában, amely lehetővé teszi, hogy az az ember számára közvetlenül vagy közvetve, ismételten érzékelhetővé váljon (dologi műpéldány). A rögzítés anyagi formába öntést jelent.”¹⁸

Az Szjt. 18. § (2) bekezdése példákkal mutatja be a többszörözés törvényi fogalmát. Eszerint a mű többszörözésének minősül különösen a nyomtatással megvalósuló mechanikai, filmes vagy mágneses rögzítés és másolatkészítés, a sugárzás vagy a vezeték útján a nyilvánossághoz történő közvetítés céljára való rögzítés és a mű tárolása digitális formában elektronikus eszközön.

A BH 2017.299. számon közzétett eseti döntésben rögzítésre került, hogy „[a] felperes pályázati írásművének az alperes számítógépén való rögzítése, tárolása és annak az elektronikus levelező rendszeren való továbbküldése többszörözéssel megvalósítja a mű felhasználását.” Az eljáró tanács utal rá, hogy a Nagykommentárnak az Szjt. 18. §-ához fűzött magyarázata szerint „[a] mű e-mail mellékleteként elküldése egy másik számítógépre szintén többszörözés, hiszen a mű rögzítve marad a küldő számítógépének merevlemezen és megjelenik, rögzül a címzett számítógépének memóriájában, winchesterén is.”¹⁹

Az eljáró tanács megértése szerint a Törvényszék kérdése a felhasználás jogszerűségének kérdésére is vonatkozik.

Az eljáró tanács megállapítja, hogy az Szjt. vonatkozó rendelkezései értelmében a Mű alperes általi felhasználása megvalósult a Műnek az alperes által digitális formában történő tárolásával, továbbá azáltal, hogy arról másolatot készített, illetve azáltal is, hogy azt az alperes az F/10. szám alatt csatolt Szoftverfejlesztési Szerződés II/6. pontjának, illetve mellékletének részévé tette.

Az eljáró tanács mindenekelőtt rámutat arra, hogy a mű harmadik fél által történő felhasználása akkor jogszerű, ha a felhasználó a mű felhasználására a jogosulttól engedéllyel rendelkezik vagy pedig a felhasználási cselekmény a szabad felhasználás körébe tartozik.

Az eljáró tanács rámutat arra, hogy mindaddig, amíg az alperes a Művet úgy tárolja, hogy az a közönséghez, nyilvánossághoz nem kerül közvetítésre, tehát a Mű kizárólag az alperes számára hozzáférhető, az alperesnek a Mű általi tárolása nyilvánossághoz közvetítést nem valósít meg; így a nyilvánossághoz közvetítés jogát nem sérti. Miután azonban a felperes nem természetes személy, így az Szjt. 35-ának (1) bekezdése szerint a természetes személyek részére engedett szabad felhasználás (többszörözés) nem vonatkozik rá. Ugyanígy nem esik semmilyen szabad felhasználás alá az, hogy az alperes a Műről másolatot készített és azt a Szoftverfejlesztési

¹⁸ Nagykommentár 166. old.

¹⁹ Nagykommentár 169. old.

Szerződés II/6. pontjának, illetve mellékletének részévé tette.

Miután az eljáró tanács arra a megállapításra jutott, hogy jelen ügyben az alperes a megvalósította a Mű felhasználását – annak a fent említett módon való többszörözése (számítógépes tárolása, másolása) révén – az eljáró tanácsnak azt is meg kellett vizsgálnia, hogy a felperes engedélyt adott-e ilyen felhasználásra, és így a Műnek az alperes általi felhasználása jogszerű volt-e

Az eljáró tanács véleménye szerint, különbséget kell tenni egyrészt a Műnek a felek közötti tárgyalások idején való számítógépi tárolása, másrészt az azt követő számítógépi tárolás között, hogy a tárgyalások a felek között megszakadtak és a felperes 2020. május 20. napján az alperes részére megküldött elektronikus levelében megtiltotta a Mű bármilyen felhasználását.

A tárgyalások ideje alatt ugyanis nyilvánvalóan a felperes teljes egyetértésével történt a tárolás. Némileg hasonló volt a helyzet a tárolás jogszerűsége szempontjából, mint amikor egy szerző benyújtja a művét egy kiadónak, a kiadó egy ideig tárgyal a szerzővel a kiadásról, de végül nem kötnek érvényes szerződést (vagy ugyan kötnek, de valamelyik fél eláll a szerződéstől). Valamely műnek elektronikus formában való megküldése esetén a potenciális felhasználó általi számítógépi tárolás mindaddig jogszerűnek tekinthető, amíg az jóhiszemű módon megfontolja az esetleges felhasználást és tárgyalást folytat a szerzővel. Bár ilyenkor a szerző nem ad explicit engedélyt a műnek a tárgyalások idején való számítógépi tárolására, teljes bizonyossággal megállapítható, hogy a tárgyalások alatti számítógépi tárolás a szerző teljes egyetértésével történik.

Az eljáró tanács álláspontja szerint a Műnek a tárgyalás idején való tárolására olyan implicit engedélye volt az alperesnek, mint amire az EUB utal a Soulier és Doke ítéletének²⁰ a 35. pontjában:

„35. [M]ivel a 2001/29 irányelv 2. cikkének a) pontja [a többszörözési jogról] és 3. cikkének (1) bekezdése [a nyilvánossághoz közvetítés jogáról] nem határozza meg pontosan azt, hogy a szerző hozzájárulásának milyen formában kell nyilvánvalóvá válnia, így e rendelkezéseket nem lehet úgy értelmezni, hogy e hozzájárulást explicit formában kell kifejezni. Ellenben úgy kell tekinteni, hogy az említett rendelkezések azt is lehetővé teszik, hogy e hozzájárulást implicit formában fejezzék ki.

Az adott ügyben a Műnek a tárgyalások idején való elektronikus tárolására meglévő implicit engedély meglétének a megállapítása – a körülményekből adódó nyilvánvaló jellegéből adódóan – megfelel annak a feltételnek is, amire az ítélet 37. pontjában hívja fel a figyelmet:

„37. Ugyanakkor, a szerzők magas szintű védelmének célja, amelyre a 2001/29 irányelv (9) preambulumbekzdése utal, azt jelenti, hogy azokat a feltételeket, amelyek esetén egy implicit formájú hozzájárulás elfogadható, szigorúan kell meghatározni, annak érdekében, hogy a szerző előzetes hozzájárulásának elvét ne fesszük meg annak (eredeti) alkalmazási körétől.”

Attól kezdve azonban, hogy a tárgyalások megszakadtak és a felperes – a tényállás szerint – 2020. május 20. napján az alperes részére megküldött elektronikus levelében megtiltotta a Mű minden további felhasználását, a Műnek az alperes általi elektronikus eszközön való tárolása engedély nélkülivé és így jogsértővé vált. A jogsértő felhasználás ugyancsak megállapítható a Műnek az alperes általi másolására és a Szoftverfejlesztési Szerződés, illetve annak melléklete részévé tételére vonatkozóan.

Az említett – a tárgyalás idején való elektronikus tárolást meghaladó – felhasználási módokra vonatkozóan az eljáró tanács rámutat arra, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a felek között abban egyetértés mutatkozik, hogy a Mű megalkotására nem kötöttek írásbeli szerződést, hanem e körben kettejük között kizárólag szóbeli egyeztetések, megbeszélések zajlottak.²¹

²⁰ C-301/15. sz. Soulier és Doke ügyben 2016. november 16-án hozott ítélet.

²¹ A/4. szám alatt csatolt feljegyzés.

Ugyanakkor az Sztj. bizonyos kivételektől eltekintve írásbeli alakhoz köti a felhasználási szerződés érvényességét. A Polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: „Ptk.”) 6:7. §-ának (1) bekezdése szerint, amennyiben a jognyilatkozatot írásban kell megtenni, az akkor érvényes, ha legalább a lényeges tartalmát írásba foglalták. A jognyilatkozat pedig akkor minősül írásba foglaltnak, ha jognyilatkozatát a nyilatkozó fél aláírta. A „lényeges tartalom” általános jellegű mibenlétével a XXV. számú Polgári Elvi Döntés foglalkozott, amely rögzítette, hogy a szerződés akkor tekinthető írásba foglaltnak, ha a szerződésről készült okirat tartalmából a felek személye mellett a szerződési akaratnyilvánításuk, a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás megjelölése is megállapítható. Kiemelendő, hogy a fenti feltételeken túl a Nagykommentárnak az Sztj. 42. §-ához fűzött magyarázata utal arra, hogy az Sztj. részletes miniszteri indokolása értelmében a felhasználási szerződések lényegi kérdésköre a mű azonosítása, a felhasználási mód megjelölése, valamint a felhasználási engedély ellenértékének a megfizetése.²²

Az A/4. szám alatt csatolt feljegyzésből, amely a felek között folytatott szóbeli egyeztetések keretében született meg, megállapítható, hogy a felek között az egyeztetés során az egyes „lényeges kérdésekben”, így különösen a felek személyében, a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás tárgyában is egyetértés mutatkozott. Az eljáró tanács azonban megjegyzi, hogy a rendelkezésre álló iratokból nem állapítható meg, hogy a felek a felhasználási szerződésekre általánosságban jellemző „lényeges tartalmi feltételekben” is megállapodtak volna, így különösen nem talált az eljáró tanács arra vonatkozóan bizonyítékot, hogy a felek a felhasználás módjában megállapodtak volna, vagy pedig a felhasználási engedély ellenében fizetendő díj mértékében konszenzusra jutottak volna.

Az írásba foglalás elmaradása pedig a felhasználási szerződés semmisségét eredményezi. Ehelyütt ismét a Ptk.-ban foglaltakra kell visszautalni, amely rögzíti, hogy az alaktság megsértése miatt semmis szerződés a teljesítés elfogadásával a teljesített rész erejéig érvényesé válik.

Jelen ügyben a Törvényszék a felek által csatolt bizonyítékait (és szükség esetén további bizonyítékok megismerését követően) nyilván megvizsgálja és megállapítja, hogy a felek közötti szóbeli megállapodás teljesülésre került-e. Az eljáró tanács megjegyzi, hogy a Nagykommentárnak az Sztj. 45. §-ához fűzött magyarázatában kifejtettek szerint a műpéldány átadása (mint ebben az ügyben a Mű elektronikus formában való megküldése) nem jelenti a megállapodás teljesülését.²³ Mint ahogyan arra a fentiekben rámutatott az eljáró tanács, a műpéldánynak a Mű felhasználására (vagy annak elvetésére) vonatkozó tárgyalások idejére való átadása kizárólag csak arra az időre vonatkozó tárolás tekintetében értelmezhető implicit engedélynek; mihelyt a felperes 2020. május 20. napján megtiltott minden alperes általi felhasználást, az az implicit engedély nyomban hatályát veszítette.

A Nagykommentár utal rá, hogy nem fogadható el az a nézet, miszerint a „átadás” mint teljesítés az alaki okból bekövetkezett érvénytelenséget orvosolná, amelynek oka egyrészt, hogy az „átadás” fogalmilag nem a felhasználási szerződés teljesítése.²⁴ Amennyiben tehát a Törvényszék nem látja az ügyben megállapíthatónak, hogy a felek a felhasználási szerződésre jellemző „lényeges kérdéskörökben” is egyetértésre jutottak, úgy a szóbeli megállapodásuk teljesítése során keletkezett szerzői jogi védelem alá eső Művön az alperes – a felek közötti tárgyalások idejére való tárolásra vonatkozó implicit engedélytől eltekintve – felhasználási jogot nem szerzett.

Összegezve a fentiekben előadottakat, az eljáró tanács a Törvényszék 3. kérdésére a következő választ adja:

²² Nagykommentár 324. old.

²³ Nagykommentár 348. old.

²⁴ Nagykommentár 349. old.

Az alperes azzal, hogy a Művet digitális formában tárolta, másolatot készített, továbbá a Művet a Szoftverfejlesztési Szerződés részévé tette, a Művet magát szerzői jogi értelemben felhasználta. Ami a felhasználás jogszerűségét vagy annak hiányát illeti, a Műnek az alperes általi elektronikus formában való tárolása a többszörözési jog szempontjából csak addig volt jogszerű, amíg tárgyalás folyt a felek között a Mű szoftverfejlesztés céljára való felhasználásáról, de nyomban jogszerűtlenné vált, attól kezdve, hogy a tárgyalások megszakadtak, amely során a felperes 2020. május 20. napján megtiltott minden felhasználást az alperes számára. A nyilvánosság közvetítés jogát viszont mindaddig nem sérti az alperes, amíg a nyilvánosság számára nem teszi hozzáférhetővé az elektronikusan tárolt Művet (ilyen hozzáférhetővé tételre nem talált adatot az eljáró tanács).

A Mű 2020. május 20. napját követő elektronikus formában való tárolásának, valamint a Műről történő másolatkészítésnek és a Szoftverfejlesztési Szerződés, illetve annak melléklete részévé tételének az esetleges jogszerűsége annak fényében ítélni lehet, hogy a felek közötti szóbeli megállapodás alaki hiba folytán alapvetően semmis-e, vagy pedig a bizonyítékok alapján bizonyítást nyer-e, hogy a felek a szóbeli egyeztetések során a szerzői jogi felhasználás feltételeiben megállapodtak (ilyen megállapodásra nem talált adatot az eljáró tanács), s így netalán a szerződéstől való elállásról lehet e mégis szó.

4. kérdés: Állapítsa meg [a szakértő], hogy a 14. számú előkészítő iratban szereplő, 2. kategóriába sorolt alperestől származó szövegrészek eredeti, önálló jellegű művek-e, amennyiben igen, beszélhetünk-e az Szjt. 5.§-ának (1) bekezdésében szabályozott közös műről

Az eljáró tanács megértése szerint a Törvényszék által feltett ennek a kérdésnek két alkérdése van.

Az első az, hogy az előkészítő iratban szereplő említett szövegrészek eredeti művek-e.

Az eljáró tanács mindenekelőtt és ismételten rámutat az 1. kérdésre adott részletes válaszban kifejtetteknek megfelelően arra, hogy a szerzői jog nem a mű tartalmára terjed ki, mivel a műben foglalt ötletek, elvek, tanok, tézisek, szakirodalmi tények nem monopolizálhatóak.²⁵ A szerzői jog minden esetben az információk, az adatok, a tudásanyag feldolgozásának a sajátos módjára, annak egyéni, eredeti módon történő bemutatására terjed ki. Ennek megfelelően, az SZJSZT „[t]öbb korábbi szakvéleményében rögzítette, hogy az eredeti jelleg azonos tárgyú, témájú, azonos tudásra építő műre vonatkozóan is fennállhat”²⁶, amennyiben a szerző alkotótevékenységéből származó egyéni, eredeti jelleg átsejlik a mű szerkesztése, kifejeződése során.

Az eljáró tanácsnak annak eldöntéséhez, hogy az alperes állítása szerint a tőle származó „szakmai anyagok és specifikációk” eredeti alkotás formáját öltötték-e, nem áll módjában megalapozott válasszal szolgálni, mivel a rendelkezésre álló iratok alapján az alperes az eljárás során nem csatolta az általa említett azon anyagokat és specifikációkat, amelyeknek bizonyos részeit az elemzése szerinti 2. kategóriába sorolta, és amelyeket állítása szerint a felperes részére korábban átadott.

Mint ahogyan arra az eljáró tanács a Törvényszék 1. kérdésére adott válaszában a kifejtésében rámutatott, az alperes állítása szerint az általa átadott anyagok és specifikációk vizsgálata nélkül arra sem tud választ adni, hogy azoknak egyes részei a felperesi Műben felhasználásra kerültek-e, és ha igen, úgy arra milyen mértékben és módon került sor. Az eljáró tanács így nem tud arra a

²⁵ SZJSZT-31/2015. Szakirodalmi mű felhasználása.

²⁶ SZJSZT-21/2019. Szakirodalmi mű szerzősége és felhasználása.

kérdésre sem választ adni, hogy a 2. kategóriába sorolt szövegrészletek esetén a korábbi anyagok szó szerinti, vagy némi módosítással szövegszerű átvételére került-e sor vagy pedig az alperes által a felperes rendelkezésére bocsátott anyag csupán inspirációs forrásként történő felhasználásáról van-e szó. Tehát, hogy a felperes a számára átadott szakirodalmi ismeretanyagot a saját szavaival, a rá jellemző stílusjegyekkel úgy dolgozta-e fel, hogy annak során a felperes személyes jegyei a hivatkozott műrészleteken keresztül átsejlenek, és ez által egy új műrészlet jött-e létre. Az eljáró tanács azonban itt is rámutat arra, az ügy iratai alapján inkább az utóbbi valószínűsíthető. Az alperes állítása szerint átadott anyagok ismerete nélkül is megállapítható a Műnek a műrészletekre is kiterjedő – a felperes szellemi tevékenységéből eredő és a sajátos, személyes stílusban megjelenő – eredetisége, ami arra enged következtetni, hogy a felperes az alperes által átadott esetleges szakmai anyagok tartalmát egyéni eredeti módon tükrözte a Műben.

A második alkérdésre, vagyis arra, hogy az alperes által átadott szakmai anyagoknak a felperes általi esetleges felhasználásával létrejöhetett-e az Szjt. 5. § (1) bekezdése szerinti közös mű, az eljáró tanács mindenekelőtt a közös mű ismérveire utal.

A Nagykommentárnak az Szjt. 5. §-ához fűzött magyarázata rámutat arra, hogy „[k]özös mű szerzői jogunkban s ez így volt az 1969-es Szjt. 5. §-a szerint is - csak a szerzők együttes elhatározása, az együttességet megalapozó jogügylete eredményeként jöhet létre.”²⁷ A közös művet a mű létrehozására irányuló közös elhatározás kapcsolja egybe. A közös művet létrehozni kívánó szerzők szándéka tehát arra irányul, hogy az új mű részei elválaszthatlanok, de legalábbis egymástól függőek legyenek.

Az Szjt. 5. §-ának (1)-(2) bekezdése a szerint tesz különbséget a többszerzős művek között, hogy a mű megalkotásában milyen szoros volt az együttműködés és ennek eredményeképpen a közös mű részei mennyire függnék össze. Az Szjt. 5. §-ának (1) bekezdése olyan közös műtípusra vonatkozik, amely külön-külön fel nem használható mű-részekből áll össze, egy egységbe forrva. Az ilyen közös művek esetében általában nem azonosítható, hogy azoknak a szerzői közül ki melyik részletet alkotta.

Az eljáró tanácsnak véleménye szerint, csupán azzal, hogy az alperes szakmai ismeretanyagokat és specifikációkat bocsátott a felperes rendelkezésre, még akkor sem jöhetett volna létre közös mű, ha az anyagokat a felperes azok esetleges egyéni, eredeti módon kifejezett formájában szövegszerűen illesztett volna be a Műbe. Ugyanis az eljáró tanács az ügy iratai alapján nem látja bizonyítottnak, hogy a rendelkezésre bocsátás a közös mű létrehozása érdekében történt volna, és a feleket a közös mű megalkotásának a szándéka vezérelte volna. Az eljáró tanács egyebekben hivatkozik a Törvényszék 1. kérdésére adott válaszában kifejtettre, amely szerint, ha és amennyiben az alperes által a felperes részére bocsátott szakmai ismeretanyag és specifikációk kizárólag inspirációul szolgáltak a felperes részére (és inkább ez valószínűsíthető), s azokat azt a Mű megalkotása során nem szövegszerűen vette át, a Mű nemcsak egészében, de minden részletében önálló, eredeti alkotásnak tekintendő (mivel ugyanazt az ötletet, tant, tézist, tételt több műben is fel lehet használni, amennyiben a felhasználás során egyéni, eredeti jellegű szerzői kifejezőmód bontakozik ki).

Összegezve a fentiekben előadottakat, az eljáró tanács a Törvényszék 4. kérdésének a két alkérdésére a következő választ adja:

A rendelkezésre álló adatok alapján nincs mód annak kellő bizonyossággal való megállapítására, hogy a 2. kategóriába sorolt tartalmak egyéni, eredeti formát öltöttek-e, mivel az alperes az eljárás során nem csatolt olyan dokumentumokat, amelyekre, mint alapul

²⁷ Nagykommentár 105-106. old.

vett szakmai anyagokra hivatkozik. (Azzal kapcsolatban, hogy a szakmai ismeretanyagokat és specifikációkat a felperes milyen esetleges terjedelemben és módon használta fel, az eljáró tanács utal arra a válaszra, amit a Törvényszék 1. kérdésére adott).

Mivel a közös mű ismérve az alkotók közös elhatározása egy ilyen mű megalkotására, és mivel az ügy iratai szerint csupán szakmai ismeretanyagoknak és specifikációknak az alperes által állított átadására került sor a Mű létrehozásához való alapulvétel céljára, közös mű akkor sem jött volna létre, ha a felperes az anyagokat azok esetleges egyéni, eredeti módon kifejezett formájában (amire nincs adat) – akár szövegszerűen, akár pusztán inspirációs forrásként (inkább az utóbbi valószínűsíthető) – felhasználta volna.

5. kérdés: Nyilatkozzon (a szakértő), hogy állást tud-e foglalni abban a kérdésben, hogy alperesi Mű 2 jegyzék a felperesi Mű átdolgozásának minősül-e, és ha igen a felhasználás milyen arányú - figyelemmel azon körülményre, hogy felperes nem adott titoktartási nyilatkozatot, így ő maga nem jogosult megismerni alperesi dokumentum tartalmát, még oly módon sem, hogy a szakvélemény szükségképpen idézi annak részeit.

Az eljáró tanács mindenekelőtt kiemeli, hogy az alperes a 25. szám alatt csatolt Mű 2 az alperes álláspontja szerint jelentős értékkel bíró üzleti titoknak minősül, így az alperes annak zártan kezelését kérte a Törvényszéktől, azzal, hogy a Mű 2 megismerését kizárólag a Törvényszék és az SZJSZT részére engedélyezi. Tekintettel arra, hogy a felperes nem adott titoktartási nyilatkozatot, a felperes nem jogosult az Mű 2-ben foglaltak megismerésére, az eljáró tanácsnak a Törvényszék 5. kérdésére akként kell választ adnia, hogy a válasz tartalmából ne legyen a Mű 2 tartalma a felperes részére kikövetkeztethető.

Az alperes Mű 2 cím alatt két dokumentumot nyújtott be az eljárás során a 25. szám alatt. Tekintettel arra, hogy az egyik dokumentum címének végében a „V2” megjelölés szerepel, így a „V2” végű dokumentum valószínűleg az alperes által csatolt másik dokumentum továbbfejlesztett változata.

A Nagykommentárnak az Szjt. 29. §-ához fűzött magyarázata szerint az átdolgozás „[m]ű módosításának, megváltoztatásának az a szélső esete, amikor a változtató, kiegészítő vonások önmagukban is olyannyira lényegiek, hogy megfelelnek az egyéni és eredeti mű követelményének (alkotó jellegűek).”²⁸

Mint ahogyan a Nagykommentár is utal rá, az átdolgozásnak vannak olyan határai, amikor egyrészt még nincs átdolgozás, másrészt már nincs átdolgozás (mert többről és másról van szó). Az egyik határ a műhöz eredeti kifejezést nem adó változtatásoknál húzódik (ilyenkor inkább másolás, többszörözés történik, de esetleg plágiumról is szó lehet), a másik pedig az, hogy a korábbi mű pusztán ihletet ad, inspirációs forrásul szolgál, s így nem származékos műről, hanem önálló új, eredeti műről beszélünk.

Az SZJSZT az SZJSZT-16/2008. számú szakvéleményében az átdolgozás határaival kapcsolatos az alábbi megállapításokat tette:

„[h]a az átdolgozott mű szerzői jogi védelem alatt áll (...), az átdolgozott műre való 'támaszkodás' mértéke és a 'hozzáadott teljesítmény' minősége döntő annak megítélésében, hogy történt-e engedélyköteles átdolgozás.

Ha a 'támaszkodás' (=átvétel) túlnyomó, és a 'hozzátétel' / változtatás jelentéktelen, egyéni-eredeti jellege nincs, akkor a 'forrás' mű engedélyköteles többszörözéséről van szó (ha az így keletkezett

²⁸ Nagykommentár 242. old.

művet 'alkotója' a sajátjaként tünteti fel, a többszörözés plágium esete áll fenn).

Ha a 'támaszkodás' (=átvétel) csak a szerzői jogi védelem alá nem tartozó 'algoritmusra', elvre, ötletre, elgondolásra, a történet alapsémájára, a cselekmény önmagában nem védett 'szekvenciájára' vonatkozik, azt a szerzői jog külön nevesített szabad felhasználási eset nélkül sem tiltja. Ennek az az oka, hogy ami a védelem körén kívül esik (tehát nem tartozik az egyéni-eredeti formába öntött tartalom körébe), az közkinccs, aminek felhasználásáról a szerzői jog nem rendelkezik. Ebben az esetben az 'átvevő' mű önálló, tehát nem származékos szerzői jogi védelemben részesül, ha megfelel az egyéni-eredeti jelleg követelményének.

Ha a 'támaszkodás' (=átvétel) meghaladja a védelem körén kívül eső, az előző bekezdésben felsorolt 'elemeket', és az 'átvevő' mű egyéni, eredeti, alkotó jellegű többletet tesz hozzá az „átvett” műhöz, átdolgozásról, és az átdolgozás alapján keletkező mű származékos, az átdolgozott mű védelmére is tekintettel levő védelméről beszélünk.”

Az átdolgozás révén létrejött származékos mű szerzői jogi védelmének alapvető feltételei tehát azok, hogy (a) az alapul fekvő alkotás szerzői mű legyen, (b) az átdolgozás eredményeképpen az eredeti műtől eltérő egyéni, eredeti jellegzetességgel bíró mű jöjjön létre, és (c) az átdolgozás jogszerű legyen.

Az eljáró tanács összevetette a felperesi Művet az alperes Mű 2 címen csatolt két dokumentumával. Az eljáró tanács az összevetést mind hagyományos módon, azaz vizuális úton, a dokumentumok 'összeolvasása' útján, mind pedig digitális összehasonlító szoftverprogram felhasználásával elvégezte. A kétfajta összevetés eredményeként megállapította, hogy a Mű 2szó szerinti átvételt nem tartalmaz, tehát engedély nélküli többszörözés nem állapítható meg.

Az átdolgozás megállapíthatóságának első lépése, hogy az alapul szolgáló mű felett szerzői jogi védelem áll-e fenn. E körben az eljáró tanács visszautal az 1. kérdésre adott válaszára, és kiemeli, hogy a Mű szerzői jogi védelemben részesülő alkotás. Második lépésként az eljáró tanácsnak arra kell választ adnia, hogy az alapul fekvő műre, azaz a felperesi Műre történő esetleges „támaszkodás” milyen mértékű, illetőleg milyen egyéni, eredeti, alkotó jellegű többlet állapítható meg a Mű 2-ben a Műhöz képest. E körben az eljáró tanács mindkét, a Mű 2 cím alatt csatolt dokumentumot megvizsgálta, s ennek alapján arra a megállapításra jutott, hogy mind a Mű, mind a Mű 2célja fejlesztési irányvonalak meghatározása a Stresszhőmérő projekthez kapcsolódó szoftverhez. A dokumentumok eltérő felépítést, struktúrát követnek és szóhasználatban, narrálásban, megfogalmazás-módban is eltérőek.

Kiemelendő továbbá, hogy a dokumentumok eltérő téma-és tárgyköröket érintenek. Amíg a Mű absztrakt módon határozza meg az irányvonalakat, a fejlesztési célokat, addig a Mű 2címen csatolt dokumentumok konkrét fejlesztési terveket rögzítenek és elemeznek részletes jelleggel.

Az eljáró tanács az összevetést követően arra a megállapításra jutott, hogy bár a Mű és a Mű 2 címen csatolt dokumentumok azonos projekthez kapcsolódóan jöttek létre, a Mű 2című dokumentumokban nem található olyan, a Műben szereplő sajátos elem, jellegzetesség, szövegrészlet, amelyek változtatások útján átkerültek volna a későbbi dokumentumokba. A Mű 2 alatti dokumentumokban és a Műben nem azonosíthatóak közös egyéni, eredeti jellegű kifejezések; így az megállapítható, hogy a Mű 2 című dokumentumok nem a Mű átdolgozása útján jöttek létre.

**Ennek megfelelően, az eljáró tanács a Törvényszék 5. kérdésére a következő választ adja:
A Mű és a Mű 2 alatt csatolt két dokumentum olyan mértékben tér el egymástól, nemcsak
narrálásban, megfogalmazás-módban, hanem a kifejezett tartalom tekintetében is, hogy
a Mű átdolgozásáról nem lehet szó.**

2022. augusztus 22.

.....
id. Dr. Ficsor Mihály s.k.
a tanács elnöke

.....
dr. László Áron Márk s.k.
a tanács előadó tagja

.....
dr. Somkutas Péter s.k.
a tanács szavazó tagja